

LAAT JEZELF ZIEN

Wie langs de weg werkt, maakt van zichzelf liever geen zoekplaatje. Monteurs die dagelijks naast voorbijrazend verkeer hun werk moeten doen, leren het best omgaan met de risico's tijdens een speciale opleiding. De toolboxmeeting hierover dient ter opfrissing en is ook bijzonder informatief voor installateurs die af en toe hun werktentje langs de weg opslaan.

■ TEKST: MATHILDE VAN HULZEN ILLUSTRATIE: BOB LEENDERS

Hoe dichterbij de rijbaan en hoe harder er wordt gereden, hoe meer risico op een aanrijding of ongeluk. Welke maatregelen er nodig zijn, hangt ook af van het wegtype, de plaatselijke situatie, het tijdstip en de duur van de werkzaamheden. En van het weer.

Een volledig overzicht van alle mogelijke maatregelen en vereisten staat in het Handboek 96a/b van Crow, het kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur. Hierbij gaat het om werken langs zowel snelwegen als niet-snelwegen. Inzicht geeft ook de Handleiding Veilig werken aan wegen 2003 (voorheen publicatie 129 van Crow).

Maar of het nu om een zesbaansnelweg gaat of om een landweggetje, werken langs de weg brengt risico's met zich mee. Jaarlijks raken enkele honderden wegwerkers gewond. Ook voor het voorbijrijdende verkeer zijn werkzaamheden langs of op de weg niet zonder gevaar. Bij ongevallen met dodelijke slachtoffers gaat het meestal om weggebruikers. Genoeg reden om

zorgvuldig om te gaan met de veiligheid van zowel monteur als weggebruiker.

Bij twijfel niet inhalen

Een goede voorbereiding is het halve werk. Bekijk dus eerst de situatie ter plekke en bepaal van tevoren welke veiligheidsmaatregelen nodig zijn. De afzettingen, de verkeersborden, de verkeersregelininstallaties en het reflecterende werkhes, het moet allemaal kloppen. Als je er ondanks het werkoverleg toch niet uit komt, neem dan contact op met de ploegleider of een andere leidinggevende. Het spreekwoord luidt niet voor niets: bij twijfel niet inhalen.

De werkgever is ervoor verantwoordelijk dat het werk veilig kan worden uitgevoerd. De werknemer moet zich aan de afspraken houden en is ervoor verantwoordelijk dat hij of zij het werk ook echt veilig uitvoert. Bijvoorbeeld door signaalkleding te dragen. Voor de meeste werkzaamheden is een hesje (klasse 2) voldoende. Ben je slecht zichtbaar, dan draag je een broek of jas in combinatie met een hesje (klasse 3). De wegbeheerder kan overigens eisen dat je klasse 3 signaalkleding draagt. Houd je daaraan, want hij kent de situatie ter plekke het beste.

Dan het plaatsen van de afzetting. Overtuig jezelf ervan welke verkeersborden je moet gebruiken en welke afzetting je nodig hebt. Plaats vervolgens de borden op een rustig moment van buiten naar binnen, dus vanaf het begin van de afzetting tot voorbij je werkplek. Doe dat vanuit een veilige plek, bijvoorbeeld de berm. Werk daarbij met je gezicht naar het verkeer toe. Zo zie je het gevaar eerder. Denk ook aan een vluchtweg (niet over de rijstrook natuurlijk). Voor het opruimen bewandel je de tegenovergestelde weg, maar nog steeds met je gezicht naar het verkeer toe. Zorg ervoor dat de afzetting niet kan vallen of wegwaaien. Het beste is om er zelf nog een keer langs te rijden, dan kijk je er met de ogen van een weggebruiker naar.

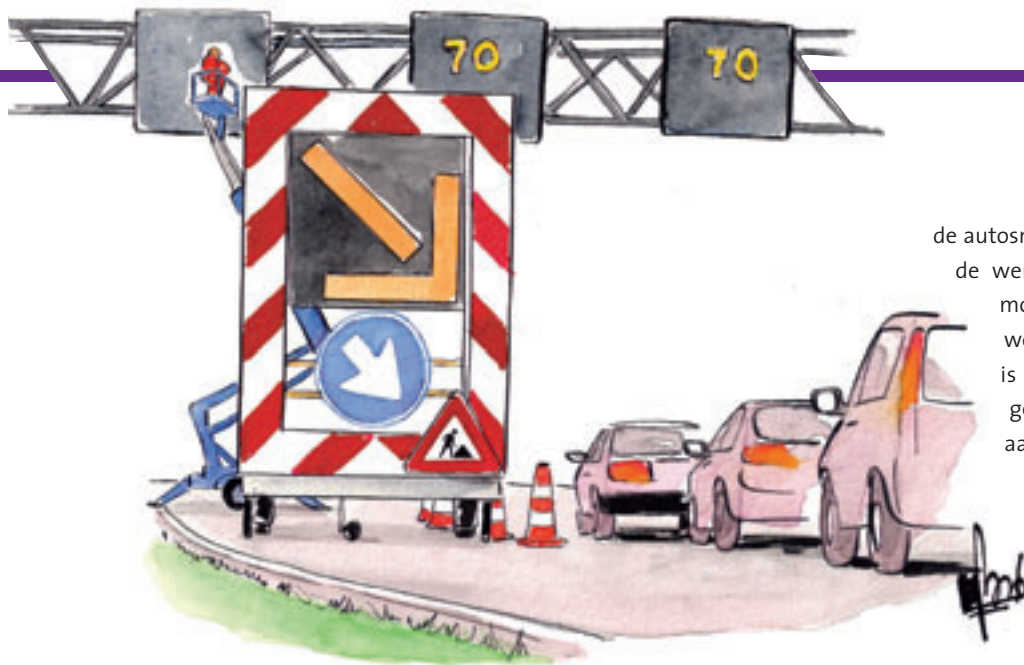
Kreukelzone

Zeer veilig is het gebruik van een mobiele actiewagen. Achterop deze wagen zit een verlicht bord dat automobilisten naar de andere rijstrook verwijst, liefst al op zo'n 200 m voor de afzetting. Een mobiele actiewagen valt bijzonder goed op en is vaak voorzien van een botsabsorber ofwel kreukelzone.

Als het verkeer op een goede manier langs de werkzaamheden wordt geleid, heeft dat ook een positief effect op de reacties van weggebruikers. Een oudere dame met een boodschappentrolley zal erg dankbaar zijn dat er nog ruimte voor haar is overgelaten op een

TOOLBOXMEETING

Werknemers in de installatiebranche hebben dagelijks te maken met allerlei vormen van fysieke belasting en onveilige situaties. Dat kan op den duur leiden tot ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid. Toolboxmeetings zijn speciaal ontwikkeld om de fysieke belasting terug te dringen en (bijna-)ongelukken te voorkomen. Dit is het zeventiende deel uit de serie.

verkeersoversteekplaats. Wees de wijste en reageer niet op irritatie en agressie. Verwacht ook niet dat andere weggebruikers hun eigenaardigheden zullen opgeven. Fietsers hebben bijvoorbeeld een hekel aan afstappen. Je kunt ze beter op een veilige manier langs de werkzaamheden leiden, dat voorkomt valpartijen. Zowel binnen de bebouwde kom als daar buiten geldt dat omwonenden natuurlijk nog hun huis moeten kunnen bereiken. Ook hulpdiensten hebben recht op vrije doorgang.

Dan nog een waarschuwing. De vrije ruimte dient niet als werkruimte! En roodwitte linten kunnen echt niet meer, alleen waarschuwingshekken in combinatie met geleidebakens of verkeerskegels zijn toegestaan. Langs

de autosnelweg mogen kegels alleen bij kortdurende werkzaamheden worden toegepast. Verder moeten daar stalen of betonnen keringen worden gebruikt. Bij slecht zicht of 's nachts is reflecterend bebakeningmateriaal een goede keuze. Straal niet-reflecterend materiaal aan.

Samenwerken

Veilig werken langs de weg houdt ook in dat je goed samenwerkt: van tevoren afspraken maken, je eraan houden en anderen op gevaarlijke situaties wijzen.

Wie verleent EHBO, wie alarmeert de hulpdiensten?

Een schone, opgeruimde werkplek draagt ook bij aan de veiligheid. Je zult maar over je gereedschapskist struikelen, in de werkkuil vallen en je been breken... In dat geval ben je ook beter af als je je houdt aan de regel dat je nooit alleen langs de weg werkt.

Bespreek na de werkzaamheden wat er goed ging en wat beter kan. Je hebt maar één leven. Riskeer het niet!

MEER INFORMATIE:

- www.arbouw.nl
- www.crow.nl (ook foto's van praktijksituaties, met commentaar)
- www.intechei.nl
- www.groepvts.nl

■ 'DE MONTEUR MAAKT UIT OF HET VEILIG IS'

Bij ict-bedrijf KPN werken landelijk zo'n driehonderd storingsmonteurs dagelijks langs de weg, spoorbaan of water. Ook monteurs die aan elektrakasten boven of onder de grond werken, doen dat vaak langs de openbare weg. Alle monteurs van KPN werken alleen langs niet-autosnelwegen. Ze hebben een vca-certificaat en volgen een speciale opleiding om veilig te kunnen werken langs een weg. Verder komt het onderwerp regelmatig aan bod tijdens een toolboxmeeting.

'Zo houden we hun kennis up to date en bespreken we veilig gedrag', verklaart Ron Besamusca, veiligheidsadviseur bij KPN. 'Alert blijven op risico's en een goede inschatting maken van de situatie staan voorop. Want het maakt een groot verschil of je op een stoep werkt of langs een weg buiten de bebouwde kom, waar het verkeer 80 km/h mag rijden. Uiteindelijk blijft het altijd een compromis tussen hinder voor het wegverkeer en veilig je werk kunnen uitvoeren.'

Niet alleen de omstandigheden, ook de werkzaamheden zelf zijn risicovol. 'Je last in een kuil kabels aan elkaar met open vuur en met behulp van paraffine om het vocht uit de kabels te halen. Die combinatie is niet bepaald ideaal. Je kunt brandwonden oplopen. En als het hard regent en de grond is glad, kun je uitglijden of in de kuil vallen.'

Een ongeval was jaren geleden de aanleiding om een heel pakket aan veiligheidsmaatregelen in te voeren, waaronder vca-certificering, een bewaking- en een managementsysteem waardoor leidinggevend voortdurend aandacht aan veiligheid besteden. 'Als je daar niet continu mee bezig bent, zakt het weg. De monteurs werken onder tijdsdruk, want klanten willen zo snel mogelijk weer kunnen bellen of internetten. Anders dan bij veiligheidsmaatregelen voor technische zaken, hangt hierbij alles af van het gedrag van je medewerker op locatie. Hoe zorgvuldig hij werkt, welke afwegingen hij maakt. Daarom is het naast instructies geven zo belangrijk dat hij de verantwoordelijkheid voor veilig werken ter plekke helemaal op zich neemt, in overleg met de direct leidinggevende. Hoe kan hij de werkplek veilig of nog veiliger maken, op welk moment moeten extra maatregelen worden genomen? Bij die verantwoordelijkheid hoort ook dat zij zelf kunnen beslissen of het werk kan worden voortgezet of niet. De monteur is de enige die dat kan inschatten.'